

Saco studentråd om trygghetssystemen

Saco studentråds grundläggande inställning till studenters trygghet

Saco studentråd anser att studier ska ses som en del av arbetslivet. I takt med att rörligheten mellan studier och arbetsliv ökar kommer det att vara ohållbart att se arbetslivet och studielivet som två separata system. Saco studentråd vill att socialförsäkringssystemet harmoniseras med studier. Studenter bör ges tillgång till grundläggande trygghet inom ramen för existerande socialförsäkringssystem, oberoende av ålder och tidigare arbetslivserfarenhet. Det skulle dels ge studenter en välbehövlig trygghet som skulle gynna svensk arbetskraft i stort och det skulle öka trovärdigheten för de svenska socialförsäkringssystemen. Nedan följer några exempel på områden där studenter saknar tillräcklig trygghet.

Föräldraförsäkringen

Föräldrapenning

Att vara föräldraledig från studier utan vilande SGI innebär idag ett inkomsttapp på över 37 procent – att jämföra med 10–20 procent för yrkesverksamma. De allra flesta studenter saknar marginaler för att kunna hantera en sådant inkomsttapp. Därtill tillhör gruppen studerande föräldrar en av de mest ekonomiskt utsatta studentgrupperna¹. Det innebär ett ökat beroende av sin partner eller personer i sin omgivning samt en risk för ökad stress kopplat till studierna och föräldraskapet. Saco studentråd anser att studerande som blir föräldrar ska vara garanterade en grundtrygghet som minst motsvarar storleken på studiebidraget vid fullt uttag av bidrag och lån.

Graviditetspenning

Gravida studenter som inom ramen för sina studier befinner sig i potentiellt skadliga miljöer har idag inte möjlighet att få graviditetspenning. Med rädsla att förlora sin inkomst väljer vissa studerande att inte berätta om sin graviditet. Det här problemet aktualiserades särskilt under pandemin, då många som studerande till kontaktyrken inom till exempel skola och vård inte fick möjlighet att göra verksamhetsförlagd utbildning. Saco studentråd anser att gravida studenter ska efter bedömning från mottagande arbetsplats och lärosäte ges möjlighet att få graviditetspenning om de vistas i miljöer som har en potentiellt negativ inverkan på barnet.

Överförbar tillfällig föräldrapenning (VAB)

Om ett barns sjukdom skulle innebära försämrade studieresultat har studenter idag möjlighet att efter ansökan få studiemedlet avskrivet. Det finns alltså en typ av VAB-möjlighet för studerande föräldrar. Däremot saknar studenter möjlighet att, likt yrkesverksamma, låta en annan (försäkrad) person vabba i stället för den studerande. Det innebär att vid

¹ CSN (2020) *Högskolestuderandes inkomst och utgifter 2020*

korta VAB-perioder som krockar med till exempel en tenta riskerar studerande att behöva missa obligatoriska moment trots att sjukdomen inte egentligen har påverkat möjligheten att ta till sig kursinnehållet. Saco studentråd anser att även studerande ska ha möjlighet att 'överföra' sin tillfälliga föräldrapenning till en försäkrad person.

Sjukförsäkringen

Sjukskrivning

Studenter som blir sjuka på hel- eller halvtid har idag möjlighet att behålla hela sitt studiemedel utan krav på studieresultat. Sjukdomen behöver vanligtvis styrkas och vara så pass lång att den bedöms ha kunnat påverka studieresultaten. Efter en karenstid på 30 dagar avskrivs också studielånet. Veckorna räknas inte in i de totala veckorna med studiemedel. I SOU 2018:9 föreslogs att studenter skulle få möjlighet att sjukskrivas på 25 procent och 75 procent². Saco studentråd instämmer med utredningens förslag, inte minst för att det skulle underlätta återrehabilitering in i långvariga studier efter sjukdomsfrånvaro.

Rehabiliteringsansvar

Lärosätenas ansvar för studenternas arbetsmiljö är idag alldeles för otydligt. Särskilt saknas det tydliga regler för vilket ansvar lärosäten och myndigheter har att rehabilitera studenter tillbaka till studier efter sjukdom. Saco studentråd anser att rehabiliteringsansvaret måste förtydligas.

Karensdagar

Studenter har idag en karenstid på 30 dagar, vilket innebär att studielånet avskrivs efter 30 dagars dokumenterad sjukdom. Den långa karenstiden innebär att många avstår från att anmäla sjukdom. SOU 2018:9 föreslog att sänka karenstiden från 30 dagar till 14 dagar, med hänvisning till att det är då ett läkarintyg krävs vid sjukdom. Saco studentråd anser att karenstiden för studier bör vara 8 kalenderdagar, givet att sjukdomen kan styrkas med ett läkarintyg och att sjukdomen resulterat i uteblivna studieresultat.

Bostadsbidraget

Personer under 29 år med en sammanlagd årsinkomst på under 86 720 kronor och med bostadskostnader på över 1 800 kronor i månaden har idag möjlighet att få bostadsbidrag. Det innebär att en stor del av studentpopulationen har möjlighet att söka om bostadsbidrag. Åldersgränsen för bostadsbidraget är omotiverad när det gäller studerande. Studerande över 29 år har ofta viktiga ekonomiska åtaganden utöver de för yngre studenter och lever inte sällan på mindre marginaler. Saco studentråd anser därför att åldersgränsen i bostadsbidraget bör tas bort för heltidsstuderande med fullt studiemedel.

² SOU 2018:9 *Ökad trygghet för studerande som blir sjuka*, Delbetänkande av Utredningen om tryggare och effektivare studier